

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

KIRJE
27.9.2018

TEM/1845/09.02.01/2018

Jakelussa mainitut

SISÄLTÄÄ MÄÄRÄAIKOJA

EU:N ALUE-JA RAKENNEPOLITIIKAN OHJELMAKAUDEN 2021 – 2027 – VALMISTELUN KÄYNNISTÄMINEN ALUEILLA JA MINISTERIÖISSÄ

1. Tausta

Euroopan komissio antoi 2.5.2018 ehdotuksensa EU:n monivuotiseksi rahoituskehysiksi eli EU:n pitkän aikavälin talousarvioksi vuosille 2021-2027. Koheesiopolitiikan rahasto-kohtaiset asetusehdotukset julkaistiin toukokuun 2018 lopussa. Suomen tavoitteena on varmistaa koheesiopolitiikan rahoituksen jatkuminen riittävällä tasolla kaikilla alueilla ja koheesiopolitiikan painopisteen siirtäminen entisestään EU:n kilpailukykyä ja eurooppalaisia arvoja tukevaan suuntaan.

2. Manner-Suomen ohjelmatyö

Työ- ja elinkeinoministeriö (TEM) johtaa rakennerahastokauden 2021-2017 ohjelmatyön valmistelua. Ohjelmatyötä valmistellaan alueilla ja ministeriöissä. Ohjelmavalmistelua koordinoi ja yhteensovittaa kumppanuusperiaatteen mukaisesti perustettava Koheesio 2021+ työryhmä ja Alueiden uudistumisen neuvottelukunta (AUNE). ESR- ja EAKR -toimien valmistelu tapahtuu samassa prosessissa sekä alueella että keskushallinnossa, yhteensovitus varmistuen.

TEM vastaa lopullisista ohjelmatyön ehdotuksien laatimisesta ja yhteensovittamisesta lausuntomenettelyä ja hyväksymistä varten. Ehdotus hyväksytään valtioneuvostossa ennen EU:n komissiolle toimittamista. Lopullisen hyväksymispäätöksen tekee komissio virallisten neuvottelujen jälkeen. Komissiolla on kuusi kuukautta aikaa hyväksyä ohjelma sen toimittamisen jälkeen.

3. Alueellisen valmistelun organisointi

TEM pyytää maakuntien liittoja käynnistämään alueellisen valmistelun alueellaan yhdessä ELY-keskusten ja muiden tärkeimpien kumppaneiden kanssa.

Alueellista valmistelua tehdään Itä- ja Pohjois-Suomi yhdessä ja Etelä- ja Länsi-Suomi yhdessä. Valmistelusta kahdella alueella vastaavat alueen maakuntien liitot yhteistyössä

valtion viranomaisten, kuntien ja muiden ohjelman toteuttamiseen osallistuvien sekä alueen kehittämisen kannalta merkittävien tahojen kanssa.

Molempien alueiden (2) tulee muodostaa valmisteluryhmä, jota johtaa maakunnan liiton edustaja. Valmistelua johtava liitto pitää aktiivisesti yhteyttä niin alueensa muihin liittoihin, ELY-keskuksiin ja TEM:iin kuin muihinkin valmistelukumppaneihin. TEM pyytää huomioimaan valmistelun kaikissa vaiheissa sukupuolten tasa-arvon, syrjimättömyyden ja kestäväen kehityksen periaatteet.

Suomen on varmistettava rahastojen ja unionin välineiden koordinaatio, täydentävyys ja yhdenmukaisuus. Rakennerahastojen valmistelua on tehtävä alusta alkaen yhteistyössä maatalous- ja maaseuturahastojen valmistelun kanssa. Maa- ja metsätalousministeriö ohjeistaa tulevan rahastokauden valmistelusta myöhemmin erikseen.

TEM pyytää molempia alueita ilmoittamaan **22.10.2018 mennessä** osoitteeseen rakennerahastot@tem.fi seuraavat:

- valmistelua johtavan maakunnan liiton (yksi/suuralue (2)) ja yhteyshenkilön,
- keskeisimmät valmistelevat (kirjoittavat) henkilöt (enint. 4/suuralue), joista yksi on em. koko valmistelun yhteyshenkilö kyseisellä suuralueella,
- alueen valmistelutyöryhmän kokoonpanon ja lisäksi kuvaamaan, miten kumppanuusperiaate toteutuu alueellisen ohjelmatyön valmistelussa,
- maakunnittaisten yhteyshenkilöiden nimet ja yhteystiedot.

Ministeriö tulee virallisten yhteen sovittavien työryhmän kokousten lisäksi kutsumaan keskeiset ohjelmavalmistelijat epävirallisiin työkokouksiin ja muihin verkostotapaamisiin.

Kestävää kaupunkikehittämistä on ohjelmakaudella 2014-2020 toteutettu kuuden suurimman kaupungin muodostaman 6Aika-strategian avulla. Sen kansallisesta koordinoimisesta sekä aktivointi-, verkostointi- ja viestintätehtävistä on vastannut 6AIKA-strategiatoimisto, joka toimii Forum Virium Helsingin yhteydessä. Sitä pyydetään osallistumaan *erityisesti valmistelutyön alkuvaiheeseen käynnissä olevan ohjelmakauden 2014-2020 analysoinnin osalta.*

TEM pyytää ministeriöitä sekä 6AIKA-strategiatoimistoa ilmoittamaan yhteyshenkilönsä (nimi ja yhteystiedot) **22.10.2018 mennessä** osoitteeseen rakennerahastot@tem.fi

4. Ohjelmatyön valmistelu

Ohjelma sisältää yleisasetusehdotuksen (KOM(2018)/0196) 17 artiklan 3 kohdan mukaan tärkeimpiä haasteita koskevan tiivistelmän, jossa otetaan huomioon seuraavat asiat:

- 1) taloudelliset, sosiaaliset ja alueelliset erot,
- 2) markkinoiden toimimattomuus, investointitarpeet ja täydentävyys muiden tukimuotojen kanssa,
- 3) aiheellisissa maakohtaisissa suosituksissa ja jäsenvaltiolle osoitetuissa muissa unionin muissa aiheellisissa suosituksissa yksilöidyt haasteet,
- 4) hallinnollisiin toimintaedellytyksiin ja hallintoon liittyvät haasteet,
- 5) aiemmat kokemukset sekä
- 6) makroalue- ja merialuestrategiat, jos jäsenvaltiot ja alueet osallistuvat niihin.

Ohjelmatyön valmistelu käynnistetään analysoimalla nykytilannetta ja toimintaympäristöä sekä luomalla näkymää tulevaan kummallakin alueella ja eri sektoreilla. Analyysin laadinnassa tulee ottaa huomioon edellä todetut asetusehdotuksen mukaiset asiat.

Nykytilan analyysissä olisi huomioitava mm haasteet, jotka johtuvat globalisaatiosta ja talouden rakennemuutoksesta, työmarkkinoiden muutoksesta, väestörakenteen muutoksesta, ilmastomuutoksesta ja siirtymisestä vähähiiliseen talouteen, puuttuvista yhteyksistä (fyysiset ja digitaaliset), puutteista innovaatiovalmiuksissa ja innovaatiokapeikoista, pk-yritysten kasvusta ja kansainvälistymisestä, osaavan työvoiman saatavuudesta sekä eriarvoistumisesta ja syrjäytymisestä.

Yleisasetusehdotuksen (KOM(2018)/0196) 22 artiklan mukaan jäsenvaltion on tuettava tulevilla ohjelmakaudella 2021-2027 yhdenmennyä alueellista kehitystä alueellisten ja paikallisten kehitysstrategioiden kautta jossakin seuraavista muodoista: yhdenmennyt alueelliset investoinnit, yhteisölähtöinen paikallinen kehittäminen (CLLD) tai muu alueellinen väline. Nykytilan analyysissä olisi huomioitava alueellisen ja paikallisen kehittämisen eri muodot ja toimijat alueella.

TEM pyytää alueita, ministeriöitä sekä kaupunkien edustajia 6AIKA-strategiatomiston kautta ensi vaiheessa:

- arvioimaan käynnissä olevan kuluvan ohjelmakauden tuloksia ja vaikutuksia,
- tekemään analyysiä toimintaympäristöön liittyvistä haasteista
- ennakoimaan tulevan ohjelmakauden aikana nousevia toimintaympäristöön liittyviä ilmiöitä

Alueellisen ohjelmatyön valmistelua johtavaa maakunnan liittoa, ministeriöitä ja kaupungeja (6AIKA) pyydetään toimittamaan tiivis, alustava analyysi edellä mainittujen asioiden pohjalta oheisella liitteellä 31.10.2012 mennessä. Luonnokset toimitetaan sähköisesti tämän kirjeen diaarinumerolla varustettuna osoitteeseen rakennerahastot@tem.fi

5. Ohjelmavalmistelun tavoiteaikataulu

Liitteenä 2 arvioitu tavoiteaikataulu.

6. Valmistelun sähköinen alusta ja tausta-aineistot

Ohjelmatyön valmistelussa käytetään Tiimeri-alustaa, joka mahdollistaa yhteisen sähköisen työskentelyn. Tiimeriin kootaan myös valmistelun kannalta tärkeitä asiakirjoja. Tarkemmat ohjeet alustaan kirjautumisesta sekä käytöstä toimitetaan myöhemmin.

Laajemmalle kumppanuusverkostolle kohdistettu sähköinen alusta on valmisteilla.

Valmistelun tausta-aineistoa kootaan myös TEM:n Internet-sivulle. Ministeriö tiedottaa aineiston päivittämisestä myöhemmin.

7. Lisätietoja

Lisätietoja antavat:

Jaana Valkokallio	029 50 64932, jaana.valkokallio@tem.fi
Harri Ahlgren	029 50 64930, harri.ahlgren@tem.fi
Sirpa Liljeström	029 50 47981, sirpa.liljestrom@tem.fi

Jaana Valkokallio
Neuvotteleva virkamies

LIITTEET: Liite 1. Analyysivaiheen tietojenkeruulomake
Liite 2. Arvioitu tavoiteaikataulu

JAKELU

Maakuntien liitot
ELY-keskukset
Työ- ja elinkeinoministeriö/osastot
Valtiovarainministeriö
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Maa- ja metsätalousministeriö
Liikenne- ja viestintäministeriö
Sosiaali- ja terveysministeriö
Ympäristöministeriö
Forum Virium/6AIKA-strategiatoimisto
Alueiden uudistumisen neuvottelukunta AUNE

LIITE 1

Ohjelmavalmistelu analyysivaiheen tietojenkeruulomake

Ohjelmakauden 2014-2020 kokemukset

- Mitä pitäisi muuttaa toiminnan tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden lisäämiseksi?
Vaikuttavuus tarkoittaa tässä yhteydessä kykyä aikaansaada tavoiteltuja vaikutuksia eli odotettuja tuloksia.
- Mitä pitäisi muuttaa hallinnon tehokkuuden ja vaikuttavuuden lisäämiseksi?
Tehokkuuden käsitteellä tarkoitetaan tässä optimaalista toteutusta resurssien, ajan, tavan ja keinojen näkökulmasta.
- Mikä on nykyisen kauden toiminnassa onnistunutta?

Nykytilan analyysi

- Mitkä ovat toimintaympäristön suurimmat haasteet? Mihin toimintaympäristön haasteisiin rakennerahastovaroilla halutaan tarttua? Haasteet kuvataan komission ehdotuksen mukaiseen viiteen toimintapoliittiseen kokonaisuuteen jaoteltuna.
1. **Älykkäämpi Eurooppa** (pk-yritysten kasvu ja kilpailukyky, digitaalinen muutos, yrittäjäyys, innovaatiot, teollisuuden muutshaasteet globalisaatioon, kiertotalouteen ja ilmastomuutokseen liittyen)
 2. **Vihreämpi vähähiilinen Eurooppa** (puhtaat energiaratkaisut, energiatehokkuus, siirtyminen vähähiiliseen talouteen, uusiutuva energia, innovatiiviset vähähiiliset teknologiat, tuki vihreille ja sinisille investoinneille, kestävä luonnonvarojen hallinta, kiertotalous, sopeutuminen ilmastomuutokseen)
 3. **Verkostoituneempi Eurooppa** (liikkuvuus, energia ja alueelliset ICT-yhteydet, kestävä liikenne, älykkäät energiaverkot, nopeat digitaaliset yhteydet)
 4. **Sosiaalisempi Eurooppa** (ESR+:n tuki sosiaalisten oikeuksien pilarin toimiin, erityisesti työllisyyden edistäminen, koulutus ja elinikäinen oppiminen, sosiaalinen osallisuus sekä terveys ja sosiaalinen innovointi)
 5. **Kansalaisten Eurooppa** (kaupunki-maaseutu-rannikkoalueiden paikallinen kehittäminen)

Tulevaisuusorientaatio

- Minkälaisia merkittäviä ilmiöitä ennakoidaan nouseva ohjelmakauden 2021-2027 aikana?
Ennakoidut ilmiöt kuvataan komission ehdotuksen mukaiseen em.viiteen toimintapoliittiseen kokonaisuuteen jaoteltuna.
5. **Älykkäämpi Eurooppa** (pk-yritysten kasvu ja kilpailukyky, digitaalinen muutos, yrittäjäyys, innovaatiot, teollisuuden muutshaasteet globalisaatioon, kiertotalouteen ja ilmastomuutokseen liittyen)
 6. **Vihreämpi vähähiilinen Eurooppa** (puhtaat energiaratkaisut, energiatehokkuus, siirtyminen vähähiiliseen talouteen, uusiutuva energia, innovatiiviset vähähiiliset teknologiat, tuki vihreille ja sinisille investoinneille, kestävä luonnonvarojen hallinta, kiertotalous, sopeutuminen ilmastomuutokseen)
 7. **Verkostoituneempi Eurooppa** (liikkuvuus, energia ja alueelliset ICT-yhteydet, kestävä liikenne, älykkäät energiaverkot, nopeat digitaaliset yhteydet)
 8. **Sosiaalisempi Eurooppa** (ESR+:n tuki sosiaalisten oikeuksien pilarin toimiin, erityisesti työllisyyden edistäminen, koulutus ja elinikäinen oppiminen, sosiaalinen osallisuus sekä terveys ja sosiaalinen innovointi)
 5. **Kansalaisten Eurooppa** (kaupunki-maaseutu-rannikkoalueiden paikallinen kehittäminen)

Liite 2.

Arvioitu tavoiteaikataulu

Valmisteltavia asioita

Syysy 2018 – talvi 2019

- Taustaksi tilannekuva, nykyisen kauden opit, analyysityö
- EU:n osarahoittaman toiminnan yleistavoitteet
- Hallintojärjestelmä – viranomaiset/rahoittajat, "kevennetty järjestelmä"

2019

- Tarkemmat sisällöt ja rahoitettavien toimien luonne (tukimuodot)
- Kaupunkipolitiikan osio
- Rahoitus – rahastot, prioriteetit, alueet, siirto InvestEU-ohjelmaan

2020

- Ohjelman valmistelu ja viimeistely komission tarkentavien säädösten perusteella
- Ohjelman julkinen kuuleminen
- Kumppanuussopimuksen valmistelu (MMM, SM)

Laki-
valmis-
telu

Ohjelman
toteutus
käynnistyy
2021